

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології**

Курсова робота
з корейської філології
на тему:

«Тенденції вживання лексем на позначення частин тіла у корейських
фразеологічних одиницях: семантика та функціонування» (фразеологізми із
соматичним компонентом)

Студентки групи Пкор20-20
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання

Освітньої програми:

Корейська мова і література та
переклад, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.066 Східні мови
та літератури (переклад включно),
перша – корейська

Ярмак Юлії Геннадіївни

Науковий керівник:

к.ф.н., доц.

Охріменко В.О.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА І ЗНАЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ІЗ СОМАТИЧНИМИ КОМПОНЕТАМИ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ.....	6
1.1. Визначення терміну «соматичний фразеологізм».....	6
1.2. Дослідження особливостей соматичних фразеологізмів у корейській мові.....	7
1.3. Класифікація фразеологізмів із соматичними компонентами у корейській мові.....	8
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	10
РОЗДІЛ 2. ТЕНДЕНЦІЇ ВЖИВАННЯ СОМАТИЗМІВ У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ.....	13
2.1 Аналіз фразеологізмів із використанням «зовнішніх» соматичних компонентів.....	13
2.2. Аналіз фразеологізмів із використанням «внутрішніх» соматичних компонентів.....	17
2.3. Семантика та функціонування соматичних компонентів у корейських фразеологізмах	21
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	26
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	28
ANNOTATION.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34

ВСТУП

Мова є невід’ємною частиною життя кожної людини. Розвиваючись разом із суспільством, мова ще з давніх-давен допомагала людині висловлювати свої думки, потреби, комунікувати з іншими. Володіння словом високо цінується людьми і робить нашу взаємодію з ними більш ефективною. Недарма люди кажуть, що стислість – сестра таланту. Лаконічно висловлюючи думки, можна більш чітко донести сенс; використання ж фразеологізмів стане кращим помічником у цій справі.

Фразеологізмами називають стійкі, лексично неподільні словосполучення, які за своїм значенням дорівнюють одному поняттю. Фразеологія, у свою чергу, є розділом мовознавства, що вивчає фразеологізми, а саме: власне стійкі вислови, їхню структуру, значення, походження, роль у мові. Фразеологізми створюються і розвиваються разом з мовою, а також нерідко запозичуються з інших мов. Вивчаючи фразеологізми певної мови, можна дізнатись багато нового про культуру і традиції цієї країни; фразеологізми, як правило, віддзеркалюють менталітет жителів. Вміння влучно використовувати такі вирази наочно демонструватиме високий рівень володіння мовою.

У фразеологізмах можна помітити наявні в них різні компоненти, що використовують задля більшої виразності; одним з видів таких компонентів є соматичні. Соматичними компонентами називають слова, головною функцією яких є позначення тіла людини та його внутрішніх чи зовнішніх складників. Часто соматизми у фразеологічних виразах несуть за собою не буквально, а скоріш символічне значення. Аналіз соматичних компонентів певної мови дозволяє дослідити світогляд та ментальність нації.

Соматизми протягом довгого часу є предметом дослідження багатьох вчених. Дослідженням соматичних компонентів у складі корейських

фразеологізмів займались Жила Вікторія Григорівна, Михайлова Марина Валеріївна, Сон Чіль Хо, Хьонтак Че, Кім Бомі, Ван Пеу, Кім Хі Кьон і багато інших лінгвістів.

Актуальність даного дослідження обумовлена необхідністю в теоретичному та практичному дослідженні фразеологізмів та тенденцій вживання в них лексем на позначення частин тіла у корейській мові. Необхідність пояснюється недостатньо великою кількістю досліджень на цю тему. Зважаючи на те, наскільки важливою частиною мови і культури країни в цілому є фразеологізми, можна зробити висновок, що поглиблене їх вивчення значно покращить розуміння культури країни та її характерних рис. Вивчення соматичних компонентів у фразеологічних виразах і тенденцій дасть можливість зрозуміти їхнє значення, притаманний певній культурі символізм і чим він обумовлений, що, в свою чергу, допоможе з більш влучним їх використанням та інтерпретуванням на інші мови. Оскільки мова змінюється щодня, в ній постійно з'являються неологізми, а також запозичуються лексичні одиниці з інших мов, дослідження та аналіз тенденцій у фразеологізмах є постійно актуальним.

Об'єктом дослідження є корейські фразеологічні одиниці.

Предметом дослідження є семантика і функціонування лексем на позначення частин тіла.

Мета цієї роботи полягає у визначенні тенденцій вживання лексем на позначення частин тіла на матеріалі фразеологізмів у корейській мові.

Відповідно до цієї мети ми ставимо наступні **завдання**:

- 1) визначити такі поняття, як «фразеологізм» і «соматична одиниця»;
- 2) проаналізувати соматичні одиниці у фразеологізмах;

3) визначити тенденції вживання соматичних компонентів на матеріалах фразеологізмів у корейській мові.

Під час дослідження були використані наступні **методи**: спостереження, описовий метод, синтез, метод контекстуального аналізу, метод випадкової вибірки, індукція і дедукція.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що фразеологізми у корейській мові досі недостатньо досліджені, отже, робота може стати важливим внеском у дослідження семантичного і функціонального аспектів фразеологізмів.

Практична цінність роботи полягає у тому, що результати, отримані в результаті дослідження, можна використати у подальших дослідженнях корейських фразеологізмів, а також при перекладі текстів з наявними фразеологізмами.

Теоретична цінність роботи полягає у зробленому внеску в існуючі дослідження на тему соматизмів у корейській фразеології.

Матеріалами для проведення дослідження слугували дослідження вченими фразеологізмів, посібники зі стилістики української мови, дослідження вченими соматичних фразеологізмів, збірники корейських соматичних фразеологізмів.

Обсяг і структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків до роботи і списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 35 сторінок. Обсяг основного тексту – 33 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА І ЗНАЧЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ІЗ СОМАТИЧНИМИ КОМПОНЕНТАМИ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ

1.1. Визначення терміну «соматичний фразеологізм»

Фразеологізми є ледь не головним засобом відображення культури у мові. Фразеологізми – семантично й граматично пов'язані сполучення слів, а також речення, які використовуються в мові як її усталені і здебільшого легко й образно сприймувані одиниці (Дудик, 2005, с.175). Зазвичай фразеологізми виражені словосполученням. Свого сенсу фразеологізми набувають не одразу, а лише після тривалого їх використання народом.

Фразеологізми можуть утворюватися на основі вільних словосполучень і прислів'їв, окремих лексем, запозичених з інших мов термінів. Одним з найпоширеніших видів використаної термінології у фразеологізмах є соматизми. Соматизм – це термін, що номінує принаймні одну частину тіла. Вперше у мовознавстві термін «соматичний» був ужитий Ф. Вакком при дослідженні фразеологізмів естонської мови, що містили терміни на позначення частин тіла. Згідно з його думкою, «соматичні фразеологізми є одним із найдавніших прошарків фразеології і складають одну з найбільш важливих частин фразеологічного складу естонської мови» (Вакк, 1968, с. 52). Ознайомлюючись із фразеологізмами, в яких використана лексика на позначення частин тіла певної мови, можна побачити, як сприймається тіло, яким є його традиційна роль і що окремі його частини можуть символізувати.

Соматичні одиниці зазвичай поділяють на дві групи:

- 1) Зовнішні соматичні одиниці – лексеми, що позначають частини тіла, що знаходяться ззовні, тобто назви кінцівок, голови тощо.

2) Внутрішні соматичні одиниці – лексика на позначення внутрішніх органів, наприклад, серце, а також кров.

Отже, соматичний компонент може нести собою як широке значення, так і точно називати конкретну частину тіла або орган. Фразеологізмів з використанням соматичних компонентів дуже багато. Соматизми належать до лексики, яка існує дуже давно, однак навіть в наші часи мовознавці ще не змогли виділити конкретні значення кожного з соматизмів.

1.2. Дослідження особливостей соматичних фразеологізмів у корейській мові

Існує велика кількість досліджень корейських фразеологізмів із використанням соматизмів. Одним з перших досліджень на тему корейських фразеологізмів із використанням соматизмів є дослідження Сон Чіль Хо (1987), у якому він визначив головні риси, характерні для корейських фразеологізмів внаслідок поглибленого вивчення лексико-семантичного складу, синтаксичних особливостей, граматику і структуру фразеологізмів. Деякі вчені займались дослідженням окремих соматичних компонентів. Так, згідно з дослідженням Жили Вікторії Григорівни (2008), соматичний компонент «око» в корейській фразеології дозволяє передавати настрій людини. У іншому її дослідженні (2020) було розглянуто фразеологізми з використанням різних соматизмів для передавання ставлення корейців до праці. Інший вчений, Назарова Мадіна Комільон (2020), дослідила корейські фразеологічні сполучення, які містили лексему «рот» і значення цього соматичного компоненту. Хьонтак Че (2005) провів дослідження корейських фразеологізмів з соматизмами «рот» і «язик» і порівняв із англійською фразеологією. Ван Пе У (2009) дослідив корейські

фразеологізми із соматизмами на позначення частин тіла, що знаходяться на голові. Кім Бо Мі (2007) дослідив відмінності між значеннями лексем на позначення частин людського тіла у корейській і китайській мовах.

На додаток, багато вчених зазначили, що соматична лексика у фразеології є однією з найпоширеніших і найдавніших серед тих, які існують. Це має сенс, адже тіло – це те, чим людина користується постійно.

Таким чином, особливістю соматичних фразеологізмів є наявність в них спеціальної термінології, яка передає певне значення.

1.3. Класифікація фразеологізмів із соматичними компонентами у корейській мові

Серед існуючих фразеологізмів у корейській мові є багато виразів, що містять у собі лексику на позначення частин тіла. У соматичних фразеологізмах можна зустріти лексеми, що позначають внутрішні органи, кінцівки, органи чуття тощо.

Самі ж фразеологізми із соматичними компонентами у корейській мові можуть бути цілісним реченням і називаються комунікативними соматичними фразеологізмами, наприклад:

«마음은 굴뚝 같다» - (дослівно: серце, ніби димова труба) хотіти зробити щось, але з певних обставин не могли

На противагу фразеологізмам із використанням соматизмів, які виступають цілим реченням, є такі, що є лише словосполученням і використовуються, щоб описати якість почуття, явище чи предмет. Їх називають номінативними соматичними фразеологізмами. Наприклад:

«머리에 피도 안 마르다» - (дослівно: на голові ще кров не засохла)
бути занадто молодим і недосвідченим для того, щоб щось робити

Окрім цих видів соматичних фразеологізмів, можна виокремити ще декілька видів, які будуть вказувати на будову і значення окремих компонентів фразеологізму. Класифікація фразеологізмів за ступенем граматично-змістової злитості компонентів належить академіку В. Виноградову. Зазвичай фразеологізми утворюються від поєднання слів, які вживаються у переносному значенні. В. Виноградов класифікує фразеологізми на три типи відповідно до ступеню переносності значення: «фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності і фразеологічні сполучення» (Виноградов, 2001, с. 89).

Розглянемо окремо кожний з типів з наведеними прикладами фразеологізмів у корейській мові:

1) Фразеологічні зрощення – вирази, значення яких не має зв'язку із окремими компонентами фразеологізму.

Наприклад:

«오리발 내밀다» – (дослівно: витягувати качині ласти) брехати про скоєне, вдавати з себе невинного

2) Фразеологічні єдності – фразеологізми, у яких значення компонентів безпосередньо пов'язане із значенням виразу. «До цього типу належать такі фразеологічні одиниці, які можуть виступати і в прямозначному використанні, і у фразеологічному, залежно від контексту чи ситуації мовлення» (Зарицький, 2001, с. 96).

Наприклад:

«뒤통수치다» - (дослівно: вдарити по потилиці) зрадити людину в момент, коли вона цього не очікувала

3) Фразеологічні сполучення. «У ньому один з компонентів має вільне значення, а другий вживається лише з даним словом» (Зарицький, 2001, с. 97).

Наприклад:

«손이 발이 되게 빌다» – (дослівно: багати так, що руки перетворюються в ноги) щиро просити пробачення

Переклад ідіом і їх виявлення є складною задачею через їх переносних сенс. Легко впізнати ті фразеологізми, зміст яких суперечить дійсності, як приклад: «눈에 넣어도 아프지 않다» - (досл.: не боляче, навіть якщо наступить на око) дуже любити когось. Деякі вирази здаються нам погано сформульованими або порушують граматичні правила, тому їх також впізнати легко. Наприклад: «귀가 얇다» - (досл.: тонкі вуха) вразливий, той, хто легко піддається чужому впливу. Тобто «чим складнішим для розуміння є вираз, тим ймовірніше, що перекладач визначить його як фразеологізм» (Mezmaz, 2009-2010, 20-21 с.).

Таким чином, корейські фразеологізми із соматичними компонентами можна поділити на комунікативні соматичні фразеологізми, номінативні соматичні фразеологізми, фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності і фразеологічні сполучення.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 1

Соматичний фразеологізм – фразеологізм, що містить лексику на позначення принаймні однієї частини тіла. Через те, що соматизми належать

до тієї лексики, яка існує вже дуже давно, функції частин тіла зрозумілі, а також через те, що соматизми можуть виступати в ролі символів, великий відсоток фразеологізмів у корейській мові містить їх.

Одним з перших вчених, що дослідили корейські фразеологізми, які містять соматизми, є Сон Чіль Хо. У своєму дослідженні він визначив головні риси, характерні для корейських фразеологізмів внаслідок поглибленого вивчення лексико-семантичного складу, синтаксичних особливостей, граматику і структуру фразеологізмів. Також внесок у дослідження соматичних компонентів у корейській фразеології зробили Хьонтак Че, Ван Пе У, Кім Хі Кьон, Жила Вікторія Григорівна, Михайлова Марина Валеріївна і багато інших вчених.

Соматизми поділяються на дві головні групи:

1) Зовнішні соматизми, завданням яких є найменування видимих частин тіла, наприклад: рука, нога, голова тощо. Фразеологізми, що містять зовнішні соматизми є більш поширеними.

2) Внутрішні соматизми, що номінують внутрішні частини тіла: серце, кров, хребет і подібні. Через те, що внутрішні частини тіла побачити не можна, вони й у фразеологізмах зустрічаються рідше за зовнішні соматизми.

Головною особливістю соматизмів є те, що ці терміни мають спільне лексичне значення.

Роль, яку відіграють фразеологізми з використанням соматичних компонентів у корейській мові є надзвичайно важливою. По-перше, вони віддзеркалюють традиції і менталітет народу. Поглиблено вивчивши значення фразеологізмів з використанням спеціальної лексики, можна краще зрозуміти спосіб мислення корейців. По-друге, використання

соматичних фразеологізмів збагачує мову і допомагає точніше виразити почуття, показати явище чи ситуацію. Саме існування соматичних фразеологізмів свідчить про те, що люди можуть виходити за рамки і бачити в речах і словах відмінний сенс від того, яким він був спочатку.

Фразеологізми з використанням соматичних компонентів поділяються на комунікативні соматичні фразеологізми, номінативні соматичні фразеологізми, фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності і фразеологічні сполучення.

У першому розділі ми дали визначення поняттю «соматичний фразеологізм», визначили його особливості і роль у корейській мові, поділили на окремі групи і ознайомились із проведеними дослідженнями на тему соматизмів у корейській фразеології.

РОЗДІЛ 2. ТЕНДЕНЦІЇ ВЖИВАННЯ СОМАТИЗМІВ У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ

2.1. Аналіз фразеологізмів із використанням «зовнішніх» соматичних компонентів

Найчисленнішими серед соматичних фразеологізмів у корейській мові є фразеологізми з використанням лексеми «머리», що означає «голова». Це можна пояснити тим, що голова вважається головною частиною тіла, адже всередині неї знаходиться головний мозок, а на обличчі – важливі органи чуття: очі, ніс, рот, вуха.

Багато фразеологізмів із лексемою «머리» використовують з метою показати розумові здатності людини, наприклад:

머리가 굳다 – (дослівно: тверда голова) як валянок битий

Як відомо, в Кореї дуже розповсюдженим є явище трудоголізму. Внаслідок цього було утворено багато фразеологізмів, щоб показати зусилля:

머리(를) 짜다 – (дослівно: вижимати голову) ламати голову (над чимось)

Також великий відсоток соматичних фразеологізмів з цією лексемою може позначати емоційний стан людини, її самопочуття:

머리(를) 썩이다 – (дослівно: гниє/ в'яне голова) битися як горлиця

Існує фразеологізм, який буквально можна перекласти як «заплітати косу», але означає «вийти заміж»:

머리를 었다

Це пояснюється тим, що волосся в тугу косу було прийнято заплітати лише заміжнім жінкам.

Отже, найпоширенішими соматичними фразеологізмами в корейській мові є фразеологізми з лексемою «머리» - «голова». Як правило, значення таких фразеологізмів вказує на розумові здатності, зусилля, емоційний стан або статус жінки, що вийшла заміж.

Око – орган, що відповідає за зір. За допомогою нього ми бачимо, також лексичний компонент «눈» - «око» може вказувати на те, що певна річ цінна для нас. Тому серед найрозповсюдженіших значень фразеологізмів із лексемою «око» є наступні:

Цінність чогось:

눈에 들다 – (дослівно: тримати в очах) до вподоби

Відчуття:

눈에 불을 켜다 – (дослівно: вмикати світло в очах) злість бере

Згадки про події в минулому:

눈에 밟히다 – (дослівно: наступило на око) закарбуватися у пам'яті, не виходити з голови

Час:

눈 깜짝할 사이에 – (дослівно: за час, поки моргнув) швидко (J.

Lee & Y. Lee, 2017, 23 с.)

Оскільки очі є органом зору, велика кількість фразеологізмів із лексемою «눈» вказує на це:

눈에 쌍심지를 켜다 – (дослівно: запалювати очима подвійний гніт) дивитися так, що аж молоко кисне

Отже, фразеологізми з компонентом «눈» - «око» вживаються, щоб передати цінність когось/ чогось, відчуття, згадки про минуле, власне здатність бачити тощо.

Ніс – орган, що відповідає за дихання і нюх. Через те, що він є одним з найголовніших органів чуття завдяки функціям, які він виконує, компонент «코» теж часто зустрічається у корейських фразеологізмах.

Одним із найбільш розповсюджених значень фразеологізмів з цим компонентом є «бути гордим»:

코가 높다 – (дослівно: ніс високо) поводитись впевнено

Також фразеологізми з цим соматизмом часто вказують на стан чи почуття:

코가 납작해지다 – (дослівно: приплюснути ніс) бути засоромленим кимось [8, 125-126 с.]

코가 빠지다 – (дослівно: ніс тоне) занадто перейматись через щось

Серед корейських фразеологізмів є такі, в яких вжиті окремі частини носа:

콧구멍만하다 – (дослівно: такий як ніздря) дуже малий отвір/
щось дуже вузьке

콧대를 꺾다 – (дослівно: ламати перенісся) ставити людину на
місце

Фразеологізм «코를 맞대다» означає «бути дуже близько один до
одного», дослівно: носом до носа.

Отже, фразеологізми з компонентом «코» вживаються з метою
показати зарозумілу поведінку, почуття чи емоційний стан або
ситуацію.

Рот – орган чуття, який відповідає за здатність говорити, їсти.
Корейська мова налічує величезну кількість фразеологізмів із цим
компонентом. Одним із найбільш поширених значень цих
фразеологізмів є «говорити»:

입을 열다 – (дослівно: відкривати рот) видавати секрет

На противагу попередньому значенню, є вирази, що означають
«мовчати»:

입이 무겁다 – (дослівно: важкий рот) тримати язик за зубами

Оскільки однією з основних функцій рота є вживати їжу, значна
кількість фразеологізмів з використанням цього терміну є «їсти»:

입에 대다 – (дослівно: прикласти до рота) спробувати на смак

Також фразеологізми з компонентом «рот» описують стан або
чесноти:

입에서 신물이 난다 – (дослівно: рот відчуває відразу) бути ситим по горло (в переносному значенні)

입이 바르다 – (дослівно: чесний рот) бути відвертим

Варто згадати ще одне значення, яке суттєво відрізняється від попередніх. Компонент «рот» часто присутній у фразеологізмах, коли йдеться мова про гроші, наприклад:

입에 거미줄 치다 – (дослівно: плести павутину в роті) втрачати засоби на існування

입에 풀칠을 하다 – (дослівно: наносити клей на рот) насилу заробляти на життя

Отже, компонент «рот» у фразеологізмах вживається, щоб показати говірливість або мовчазність людини, процес поглинання їжі, емоційне та матеріальне становище.

2.2. Аналіз фразеологізмів із використанням «внутрішніх» соматичних компонентів

Як було зазначено раніше, фразеологізми з використанням внутрішніх соматизмів є менш розповсюдженими в корейській мові, адже ми їх не бачимо. Одним з найбільш поширених у фразеологізмах внутрішніх соматизмів є «속», що може перекладатись як «серце».

Найчастіше їх можна побачити у фразеологізмах, що передають емоційний стан, як правило, пригнічений:

속을 끓이다 – (дослівно: кип'ятити серце) перейматись, бути розчарованим

속이 타다 – (дослівно: серце горить) відчувати стрес, нервувати

Окрім пригніченого стану, фразеологізми з компонентом «серце» можуть показувати негативні якості:

속이 살다 – (дослівно: серце живе) виглядати спокійним, але відчувати зухвалість

속이 뒤집히다 – (дослівно: серце вивертається) нудити, дратуватися

Попри таку кількість фразеологізмів з негативним значенням, також є фразеологізми, які вказують на спокійний стан або позитивні якості:

속이 풀리다 – (дослівно: серце звільняється) заспокоїтись

속을 차리다 – (дослівно: сервірувати серце) поводитись відповідально

Отже, фразеологізми з використанням компоненту «серце» позначають емоційний стан і людські якості.

Печінка є органом, з яким пов'язана велика кількість фразеологізмів у корейській мові. Саме печінка вважається у корейців найважливішим органом будь-якої істоти.

Її використання у фразеологізмах може показати стан здивування:

간이 콩알만 해지다 – (дослівно: печінка зменшується до розміру квасолі) злякатися до втрати свідомості

«Цей вираз означає дослівно означає «бути наляканим настільки, що печінка зменшується до розміру бобу». Вираз не використовують, щоб

описати страх того, чого ви боїтесь на постійній основі, як, наприклад, привидів.» (TalkToMeInKorean, 2014, 233 с.)

간이 철렁하다 – (дослівно: печінка колотиться) бути шокованим

간이 콩알만 해지다 – (дослівно: печінка перетворилась у квасолю) до смерті налякатись

Почуття, риси характеру:

간(이) 크다 – (дослівно: велика печінка) бути сміливим

간에 붙었다 쓸개에 붙었다 하다 – (дослівно: прилипнув до печінки, прилипнув до жовчного міхура) бути мінливим, часто змінювати позицію стосовно чогось

Цей вираз використовують, щоб описати свій стан, коли ви щось з'їли, але все ще голодні. Можна перекласти як «живіт все ще бурчить». (TalkToMeInKorean, 2014, 209 с.)

Отже, найчастіше термін «печінка» у корейських фразеологізмах використовують, щоб передати емоційний стан, рису характеру чи стан голоду.

Кістка – орган, що використовується у корейських фразеологізмах на позначення поганого стану:

뼈를 깎다 - (дослівно: стругати кістки) відчувати нестерпний біль

뼈에 사무치다 – (дослівно: дійшло до кісток) тримати глибоку образу/ відчувати глибокий біль

Як і в українській мові, у корейській існують фразеологізми з соматизмом «кістка», щоб вказати на тонку статуру людини:

뼈만 남다 – (дослівно: залишилися лише кістки) лише шкіра та кістки

뼈만 앙상하다 – (дослівно: голі кістки) самі лише кістки

Отже, кістка – важливий соматизм в корейській мові, який вживається у фразеологізмах з метою виразити біль, страждання чи тонку статуру людини.

Соматичний компонент «горло» є також важливим у корейській фразеології. Фразеологізми з його використанням часто виражають негативні емоції чи стан:

목에 힘을 주다 – (дослівно: надати силу горлу) зухвало поводитись

목이 곧다 – (дослівно: пряме горло) бути впертим

Відчуття, які безпосередньо пов'язані з горлом (спрага тощо):

목이 잠기다 – (дослівно: горло зачиняється) охрипнути

목이 타다 – (дослівно: горло горить) відчувати сильну спрагу

Стан людини:

목이 붙어 있다 – (дослівно: тримати за горло) все ще бути живим/
мати роботу

목이 빠지도록 기다리다 – (дослівно: настільки чекати, що падає горло)
чекати на когось з нетерпінням

На додаток, існує багато виразів з єдиним значенням «бути звільненим»:

목을 베다 (дослівно: різати горло)

목을 자르다 (дослівно: розсікати горло)

Отже, фразеологізми з соматичним компонентом «горло» можуть відображати негативні емоції, стан людини і втрату людиною роботи.

2.3. Семантика і функціонування соматичних компонентів у корейських фразеологізмах

У двох попередніх підрозділах ми розглянули корейські фразеологізми із використанням окремих соматичних компонентів і визначили найбільш розповсюджені значення фразеологізмів із певними соматичними компонентами. Не менш важливим у корейській фразеології є такий аспект як символізм, тому, на нашу думку, його також необхідно розглянути.

Голова по праву вважається найголовнішою частиною тіла, адже в черепі знаходиться головний мозок, а на обличчі розташовані основні органи чуття (очі, вуха, ніс і язик). В уяві сучасної людини голова – перш за все центр переробки інформації. Згідно з дослідженням Михайлової Марини (2012) корейських фразеологізмах голова символізує функції розумової діяльності, вік людини, поведінку, образ життя, стан страху.

До кожного зі вказаних символічних значень наведемо приклади:

머리가 굳다 – (дослівно: тверда голова) бути нездібним, погано сприймати нову інформацію

머리에 피도 안 말랐다 – (дослівно: на голові ще кров не висохла) молодий, «зелений»

머리가 수고러지다 – (дослівно: голова нахиляється) висловити повагу

머리 공중으로 올라간다 – (дослівно: волосся піднялось в повітря) від страху волосся стало дибки

«Очі вважаються дзеркалом душі. Саме тому у корейських соматичних фразеологізмах термін «око» символізує душевний стан людини, її емоції. Окрім цього, як відомо, око є органом чуття що відповідає за зір. Завдяки цьому око у корейських фразеологізмах символізує здатність бачити.

Посеред корейських фразеологізмів є фразеологізми з використанням периферійних частин ока: кольору очей, повік, зіниць, брів, очного яблука. Соматичні компоненти, що позначають периферійні частини ока, не символізують їхні функції. У наведених нижче прикладах можна побачити, як периферійні частини ока символізують емоції:

눈초리가 차갑다 – холодний погляд

눈초리가 따갑다 – теплий погляд» (왕배우, 2009, 35-59 с.)

Згідно з дослідженням Кім Бо-мі (2007), значення соматизму «око» у корейських фразеологізмах є нерозширеним і вказує на функції ока.

«Ніс – частина обличчя, що мало піддається змінам. Напевно, через це у корейській фразеології його форма пов'язана зі вродженими схильностями, силою і темпераментом. Корейці вважають, що, якщо у чоловіка великий ніс, то ця людина є енергійною. Якщо ж у жінки гарний ніс, то їй пощастить з чоловіком» (Михайлова, 2012, 42 с.). Також соматичний компонент «ніс» часто символізує гордість, позитивний і негативний емоційний стан. Приклади фразеологізмів із цим соматичним компонентом:

콧대가 높다 – (дослівно: високе перенісся) бути пихатим

코가 꺾이다 – (дослівно: ніс пробивається) бути безпорадним

Рот є частиною обличчя, однією з головних функцій якої є говорити. Саме тому найбільш розповсюдженим значенням компоненту «рот» у корейських фразеологізмах є плітки. Більш того, корейська мова багата на вирази з компонентом «рот», що відображають соціальні норми використання мови:

입을 놀리다 – (дослівно: рот жартує) бездумно говорити

입이 싸다 – (дослівно: дешевий рот) забагато розмовляти (Chay, 2005)

Окрім цього значення, термін «рот» може символізувати вживання їжі та стан щастя:

입이 광주리 만하다 – (дослівно: рот, неначе корзина) багато їсти

입이 귀밑까지 찢어지다 – (дослівно: рот рветься аж до вух) дуже щасливий (Nazarova, 2020)

Згідно із Словником української мови, серце одночасно є і центральним органом кровоносної системи у вигляді м'язового мішка, ритмічні скорочення якого забезпечують кровообіг, і символом зосередження почуттів, настроїв, переживань і т. ін. У корейській фразеології найпоширенішим значенням соматизму «серце» є емоційний стан:

속(또는 복장)이 터지다 – бути засмученим або неспокійним (J. Lee & Y. Lee, 2017)

속이 시커멓다 – бути засмученим/ злосердим (J. Lee & Y. Lee, 2017)

«Печінка – орган, що допомагає травленню. Найбільш розповсюдженими корейськими фразеологізмами із використанням соматизму «печінка» є фразеологізми про вживання їжі, риси характеру, емоційний стан:

간에 기별도 안 가다 – (дослівно: навіть печінка не дізналась) з'їсти так мало, ніби й зовсім не їв

간이 크다 – (дослівно: велика печінка) сміливий

간을 졸이다 – (дослівно: варити печінку) бути дуже стурбованим

Виходячи з цього, «печінка» у корейських фразеологізмах символізує психологічний біль (і виражає його ступінь).» (김희경, 2004, 89-93 с.)

Кістка – окрема складова частина кістяка хребетних тварин і людини [Словник української мови]. Кістки знаходяться всередині тіла, і, таким чином, символізують страждання всередині людини чи тварини:

뼈 빠지게 – (дослівно: аж кістки випадають) виснажливо

뼈 빠지게 일하다 – тяжко працювати (дослівно: працювати так, що кістки випадають)

Іншими символами, якими виступає соматизм «кістка» у корейських фразеологізмах, є надмірна худоба тіла:

뼈밖에 없다 – (дослівно: нічого немає, окрім кісток) самі лише кістки

І ретельна робота:

뼈를 깎다 – (дослівно: стругати кістки) дуже ретельно щось виконувати

Це пов'язано з великою кількістю кісток у тілі людини.

Горло відповідає за ковтання їжі й рідин, говоріння. У зв'язку з цим «горло» у фразеологізмах виражає відчуття спраги, емоційний стан, зокрема негативний:

목이 타다 – (дослівно: горло горить) відчувати сильну спрагу

목에 핏대를 세우다 – (дослівно: кров кинулась в горло) розізлитись/розхвилюватись

Розглянемо фразеологізми з компонентом «горло», де буквальний сенс виразів буде стосуватись життя:

목이 메어 울다 – (дослівно: задихатись від сліз) захлинутись сльозами

목이 달아나다/떨어지다 – (дослівно: горло відривається/ злітає) бути звільненим

Отже, горло також символізує життя.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 2

У розділі 2 ми провели аналіз корейських фразеологізмів із зовнішніми соматичними компонентами голова (머리), око (눈), ніс (코), рот (입) і внутрішніми соматичними компонентами серце (속), печінка (간), кістка (뼈) і горло (목).

Фразеологізми із використанням соматичного компоненту «голова» (머리) можуть вказувати на розумові здатності, зусилля на роботі, емоційний стан або статус жінки, що вийшла заміж. Компонент «голова» символізує функції розумової діяльності, вік людини, поведінку, образ життя, стан страху.

Фразеологізми з використанням соматичного компоненту «око» (눈) вживаються, щоб передати цінність, відчуття, згадки про минуле, здатність бачити. Компонент «око» символізує душевний стан, емоції, здатність бачити.

Фразеологізми із соматичним компонентом «ніс» (코) показують зарозумілу поведінку, почуття чи емоційний стан, ситуацію. Ніс у корейській мові символізує гордість, позитивний і негативний емоціональний стан.

Фразеологізми із соматичним компонентом «рот» (입) передають говірливість або мовчазність людини, процес вживання їжі, емоційне і матеріальне становище. Рот у корейській фразеології часто символізує плітки, вживання їжі і стан щастя.

Фразеологізми з використанням компонента «серце» (속) позначають емоційний стан і людські якості. У корейській фразеології найпоширенішим значенням соматизму «серце» є емоційний стан.

Найбільш розповсюдженими корейськими фразеологізмами із використанням соматизму «печінка» (간) є фразеологізми про вживання їжі, риси характеру, емоційний стан. Печінка у корейській фразеології символізує психологічний біль і виражає його ступінь.

Фразеологізми з соматичним компонентом «кістка» (뼈) вживають для позначення поганого стану людини чи тварини і тонкої статури людини. Кістка у корейській фразеології символізує страждання, біль, надмірну худобу і в окремих випадках ретельність роботи.

Фразеологізми з соматичним компонентом «горло» (목) вживають з метою відобразити негативні емоції, стан людини і втрату людиною роботи. Соматизм «горло» символізує спрагу, емоційний стан, частіше негативний, і життя.

ВИСНОВКИ

Мова – головний засіб комунікації з іншими людьми. Однією з найголовніших проблем сучасного мовознавства є відображення культури та історії певної країни мовними засобами зв'язку. Головним чином особливості народу віддзеркалюють фразеологізми. Оскільки людина пізнає навколишній світ за допомогою органів чуття, тобто тіла, використання соматичних компонентів у фразеологічних виразах може передавати різноманітні образи, збагачувати мову і робити її більш колоритною.

На початку курсової роботи ми поставили мету визначити тенденції вживання лексем на позначення частин тіла на матеріалі фразеологізмів у корейській мові і поставили завдання відповідно до мети: визначення понять «фразеологізм» і «соматична одиниця»; аналіз соматичних одиниць у фразеологізмах і визначення тенденцій вживання соматичних компонентів на матеріалах фразеологізмів у корейській мові.

У першому розділі ми розглянули теоретичний аспект поняття «соматизм». Ми з'ясували, що соматизм – це термін, що номінує принаймні одну частину тіла.

Також ми дізналися, що перше поняття «соматичний» було вжите Ф. Вакком під час дослідження фразеологізмів естонської мови, а одним з перших досліджень на тему корейських фразеологізмів із використанням соматизмів є дослідження Сон Чіль Хо і дізналися про деякі існуючі дослідження на тему корейської фразеології із використанням соматизмів.

У другому розділі ми розглянули корейські фразеологізми із соматичними компонентами «голова» (머리), «око» (눈), «ніс» (코), «рот» (입), «серце» (속), «печінка» (간), «кістка» (뼈) і «горло» (목), дослідили значення фразеологізмів і наявних в них соматичних компонентів окремо.

Фразеологізми із використанням соматичного компонента «голова» (머리) можуть вказувати на розумові здатності, зусилля на роботі, емоційний стан або статус жінки, що вийшла заміж. Компонент «голова» символізує функції розумової діяльності, вік людини, поведінку, образ життя, стан страху.

Фразеологізми з використанням соматичного компонента «око» (눈) вживаються, щоб передати цінність, відчуття, згадки про минуле, здатність бачити. Компонент «око» символізує душевний стан, емоції, здатність бачити.

Фразеологізми із соматичним компонентом «ніс» (코) показують зарозумілу поведінку, почуття чи емоційний стан, ситуацію. Ніс у корейській мові символізує гордість, позитивний і негативний емоціональний стан.

Фразеологізми із соматичним компонентом «рот» (입) передають говірливість або мовчазність людини, процес вживання їжі, емоційне і матеріальне становище. Рот у корейській фразеології часто символізує плітки, вживання їжі і стан щастя.

Фразеологізми з використанням компонента «серце» (속) позначають емоційний стан і людські якості. У корейській фразеології найпоширенішим значенням соматизму «серце» є емоційний стан.

Найбільш розповсюдженими корейськими фразеологізмами із використанням соматизму «печінка» (간) є фразеологізми про вживання їжі, риси характеру, емоційний стан. Печінка у корейській фразеології символізує психологічний біль і виражає його ступінь.

Фразеологізми з соматичним компонентом «кістка» (뼈) вживають для позначення поганого стану людини чи тварини і тонкої статури людини. Кістка у корейській фразеології символізує страждання, біль, надмірну худобу і в окремих випадках ретельність роботи.

Фразеологізми з соматичним компонентом «горло» (목) вживають з метою відобразити негативні емоції, стан людини і втрату людиною роботи. Соматизм «горло» символізує спрагу, емоційний стан, частіше негативний, і життя.

Соматичні компоненти здатні нести в собі як негативне, так і позитивне значення, виступати символом. Соматизми дозволяють нам точніше передавати власні почуття, описувати стан чи ситуацію, у якій ми опинились. Влучно використовуючи фразеологізми із соматичними компонентами, ми можемо ефективно комунікувати з іншими. Оскільки спілкування – невід’ємна частина нашого життя, це є надзвичайно важливим.

Таким чином, поставлені нами завдання у роботі були виконані, а тема – досягнута, однак через те, що корейська мова й досі розвивається і постійно з’являються нові фразеологізми, зокрема з використанням соматичних компонентів, цей тип фразеологізмів буде досліджуватись і в майбутньому.

ANNOTATION

Language is an inseparable part of each person's life. Since the ancient times, the language has helped a human to express their thoughts, needs and communicate with others. Being capable to express one's thoughts in a laconic way will allow an individual to convey the meaning while the use of phraseological units will make this challenge easier. Due to the fact that a human explores the outworld using their body, the use of somatic components can convey different images and enrich any language.

The theme of the work is Tendencies of the use of lexemes that indicate body parts in Korean phraseological units, its semantics and functioning.

The subject of the research is semantics and functioning of the lexemes that indicate body parts.

In the Chapter 1 we have considered the theoretical aspect of the concept of somatic component. We have learnt that a somatic component is a term that nominates at least one part of the body.

In addition, we have learnt that the first time the term "somatic" was used by Felix Vakk during his study of phraseological units of the Estonian language and that one of the first studies on Korean phraseological units with the use of somatic components is the study of Song Chil Ho.

We have determined the role of phraseological units with the use of somatic components in Korean language and divided this type of phraseological units into the separate groups.

In the Chapter 2 we have studied Korean phraseological units with somatic components such as "head"(머리), "eye"(눈), "nose"(코), "mouth"(입), "heart"(속), "liver"(간), "bone"(뼈) and "throat"(목), their meanings and the meanings of somatic components in particular.

Phraseological units with the use of a somatic component “head”(머리) indicate mental abilities, efforts made at work, the emotional state or the status of a married woman. A somatic component “head” symbolizes the functions of a mental capacity, the age, human behaviour, an outlook, the anxious state.

Phraseological units with the use of a somatic component “eye”(눈) indicate the value, feelings, memories, the ability to see. A component “eye” symbolizes the mental state, emotions and the ability to see.

Phraseological units with the use of a somatic component “nose”(코) indicate an arrogant behaviour, feeling, emotional state, a situation. In Korean language nose symbolizes pride, a positive and negative mental state.

Phraseological units with the use of a somatic component “mouth”(입) demonstrate an individual’s manner of speaking, the process of consuming food, emotional and material state. In Korean language mouth symbolizes gossips, the process of consuming food and happiness.

Phraseological units with the use of a somatic component “heart”(속) indicate a mental state and human traits. The most widespread meaning of the somatic component “heart” in Korean phraseology is the individual’s emotional state.

The most common phraseological units with the use of a somatic component “liver”(간) are units about consuming food, human traits, the emotional state. In Korean phraseology liver symbolizes the psychological pain and its extent.

Phraseological units with the use of a somatic component “bone”(뼈) are used so as to indicate a poor condition of an individual or animal and a thin

physique. In Korean phraseology symbolizes suffering, pain, excessive thinness and the thoroughness of the work done in certain cases.

Phraseological units with the use of a somatic component “throat”(목) are mainly used to convey negative emotions, the state of an individual and the state of being fired. A somatic component “throat” symbolizes thirst, the emotional state, the negative emotional state in particular, and the life.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Вакк, Ф. (1968). *Фразеологизмы-соматизмы в эстонском языке*. Таллин: Валгус.
- Виноградов, В. В. (2001). *Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы)*. Москва: Издательство института общего среднего образования РАО.
- Дудик, П. С. (2005). *Стилістика сучасної української мови: Навчальний посібник*. Київ: Видавничий центр «Академія».
- Жила, В. Г. (2020). Опозиція концептів «Праця/ неробство» в корейській лінгвокультурі (на матеріалі фразеологізмів із соматичним компонентом). *Закарпатські філологічні студії*, 1(14), 243-248.
- Жила, В. Г. (2008). Порівняльний аналіз фразеологічних одиниць з компонентом око/눈 в українській та корейській мовах. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та літератури*, 1(14), 11-14.
- Зарицький, М. С. (2001). *Стилістика сучасної української мови: Навчальний посібник*. Київ: Парламентське видавництво.
- Кочеваткин, А. М. (2001). *Соматическая лексика эрзянского языка: Учеб. Пособие*. Саранск: Красный октябрь.
- Михайлова, М. В. (2012). Корейские фразеологизмы с компонентом «голова и ее части», как антропоморфный культурный код корейского народа. *Гуманитарные исследования в Восточной Сибири и на Дальнем Востоке*, 2(18), 40-46.
- Chay, H. (2005). *Contrastive Metaphor of Korean and English Revealed in "mouth-" and "tongue-expressions"*. Gyeongju University, Gyeongju.
- Lee, J., Lee, Y. (2017). *Essential Korean idioms: 300 Idioms to Upgrade Your Korean*. Seoul: Seoul Selection U.S.A.
- TalkToMeInKorean. (2014). *Everyday Korean idiomatic expressions. 100 Expressions You Can't Live Without*. Seoul: Longtail Books.
- Nazarova, M. K. (2020). Linguacultural Analysis of Korean Phraseological Units with the Lexamal “**입**/Mouth”. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/ Egyptology*, 17(7), 8326-8338.

Mezmaz, M. (2009-2010). *Problems of Idioms in Translation*. (Case Study: First Year Master). University in Constantine, the University of Mentouri, Algeria.

김보미. (2007). *한·중(韓中) 인체어휘의 의미 확장 비교 연구*. 제주대학교 교육대학원 국어교육전공.

왕배우. (2009). *한국어의 머리부위 신체 관용어 연구 – A study on the Korean Idiom about the Body words around the Head*. 건국대학교 대학원 국어국문학과.

김희경. (2004). *신체어의 은유와 환유: 한국어와 영어예문을 중심으로*. 부산 외국어 대학교 대학원, 언어 학과.

Словник української мови: Академічний тлумачний словник. (1970-1980). <http://sum.in.ua/>